ХТО ТА ЯК ТЕПЕР МОЖЕ ПРЕДСТАВЛЯТИ ІНТЕРЕСИ ПІДПРИЄМСТВА В СУДІ

29.12.19 р. набув чинності Закон від 18.12.19 р. № 390-IX (далі – **Закон № 390**). Цим Законом унесено зміни до трьох кодексів – Господарського процесуального кодексу (далі – ГПК), Цивільного процесуального кодексу (далі – ЦПК) і Кодексу адміністративного судочинства (далі – КАС).

Суть змін полягає в такому. Раніше інтереси підприємства в судах усіх інстанцій мали право представляти виключно:

- або керівник чи члени виконавчого органу (так зване самопредставництво юрособи). Тобто штатний юрист або інший співробітник не міг представляти підприємство в суді;
- або представники (адвокати).

Тепер **розширено перелік осіб, які можуть представляти інтереси юрособи в рамках самопредставництва.**

Іншими словами, адвокатська монополія на представництво в суді скасовується?

Ні, не скасовується. Якщо говорити про професійну правничу допомогу, то монополія на представництво в суді зберігається за адвокатами. Згідно з п. 3 ч. 1 ст. 131[1] і ст. 131[2] Конституції, як і раніше, виключно адвокатами здійснюється представництво (пп. 11 п. 16[1] розд. XV Конституції):

- у Верховному Суді та судах касаційної інстанції – з 1 січня 2017 року;
- судах апеляційної інстанції – з 1 січня 2018 року;
- судах першої інстанції – з 1 січня 2019 року.

Як бачите, ще з початку минулого року професійно представляти інтереси інших осіб у судах усіх інстанцій має право тільки адвокат. І в ст. 131[2] Конституції закріплене виключне право адвокатів на представництво іншої особи в суді.

Водночас фізособі та юрособі (через керівника, члена виконавчого органу) **не заборонено** представляти себе в суді самостійно. Поняття **«самопредставництво»** закріплене у всіх трьох кодексах: у ГПК (ст. 56); ЦПК (ст. 58); КАС (ст. 55).

А **починаючи з 29.12.19 р. самопредставництво** органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших юросіб незалежно від форми власності (тобто в т. ч. і юросіб приватної власності) **можуть здійснювати уповноважені співробітники юрособи.**

Отже, представляти інтереси юрособи тепер може будь-який співробітник, а не тільки керівник або член виконавчого органу?

Так, тепер представляти інтереси юрособи **в рамках господарського, цивільного та адміністративного процесу** в принципі може будь-який співробітник підприємства (як державної, так і приватної власності).

Крім керівника підприємства і членів виконавчого органу (наприклад, це може бути виконавчий директор, фінансовий директор) інтереси юрособи можуть представляти й інші **уповноважені особи відповідно до закону, статуту, положення, трудового договору (контракту)** тощо. **Наприклад,** представником юрособи в суді може бути **штатний юрист, бухгалтер підприємства, інспектор відділу кадрів** тощо.

Які формальності треба дотримати, щоб ці співробітники могли бути представниками юрособи в суді?

Необхідно зафіксувати їх повноваження на представництво роботодавця в суді – у статуті, положенні або ж у трудовому договорі (контракті).

Book ua.indb 9 15.01.2020 15:49:59

Важливе зауваження! *Навіть якщо інтереси підприємства в суді представлятиме співробітник, це не означає, що юрособа не має права скористатися також послугами адвоката для захисту своїх інтересів у судовому засіданні. Або ж юрособа може найняти тільки адвоката, а не уповноважувати штатного юриста або іншого співробітника представляти його інтереси в суді. Нова можливість – це суто право, а не обов'язок підприємства.*

Маргарита МАЙОРЕНКО, юрист